

1900

J. M. STEKLOVILLE¹

Kirje Nahamkisille

1. Julkaisemme.

2. Kirjoituksen plussat. [Huomautukset joukkoliikkeestä ja sosialidemokraattisesta joukkoliikkeestä,— että sosialidemokraatit eivät saa luopua hetkeksikään tuiki sosialidemokraattisista periaatteistaan,— huomautukset propagandasta ja agitaatiosta, poliittisten oikeuksien ja poliittisen vapauden keskinäissuhteesta. Siitä ettei saa kaventaa vapun merkitystä y.m.]²

3. — kirjoitukseen sopisi toivoa muutamia vähäpätöisiä muutoksia, joiden luonnoksen ehdotammekin siinä toivossa, että niiden yhteinen käsittely saattaa meidät täydelliseen yhteisymmärrykseen.

Ensinnäkin on tehtävä johtopäätökset sanotusta, yhteen-veto, loppulausunto, josta olette jo itsekkin maininnut. Toiseksi tämän yhteydessä olisivat toivottavia muutamit lyhennykset (esim. voitaisiin lyhentää seuraavista kohdista: s. 3 (NB* 2); s. 39 (NB 16) ja eräistä muista) kirjoituksen muista kohdista (yhteensä se *ei saa olla 1 paino-arkkia suurempi*) ja eräiden paikkojen muokkaus uuteen asuun. Tämä muokkaus olisi nähdäksemme suoritettava seuraavasti: kirjoitus on muodoltaan tullut eräänlaiseksi haasteeksi („avoin kirje”, teitittely j.n.e.), mikä tuskin lienee suotavaa. Olette itse maininnut nykyisen polemiikin eräistä äärimmäisyyksistä („hra G:n miekkoset”³ y.m.s.) ja *olette aivan oikeassa*; ja koska äärimmäisyyksiä on ollut, meidän on nyt meneteltävä varovammin: ei siinä mielessä, että tinkisimme hitustakaan periaatteistamme, vaan siinä mielessä, ettemme *tarpeettomasti* suututtaisi ihmisiä, jotka toimivat sosialidemokratian hyväksi niin kuin osaavat.

* — Nota bene — huomatkkaa. *Toim.*

Ehkä tässä suhteessa sopisi paremmin „Rabotsheje Delon” ohjelman arvostelu, jossa heistä puhuttaisiin kolmannessa persoonassa?

Samasta syystä olisi paikallaan eräänlainen „suvaitsevaisuus” „Rabotsheje Delon” ohjelman muodollista puolta kohtaan: sehän ei ole puolueen ohjelma eikä edes puolueohjelman luonnos, joten on väärin rinnastaa sitä Ranskan ja Saksan sosialidemokratian ohjelmaan (ainakin kun tämä rinnastus suoritetaan varauksetta, niin kuin olette tehnyt sivulla 42 (NB 17)). Ohjelman *muodollisen* puolen arvostelua voitaisiin supistaa (olettehan itsekin sanonut tahtovanne (s. 2) „jättää syrjään” muodolliset puutteellisuudet) pitämällä muodollisia puutteellisuuksia ohjelman *yleisen* periaatteellisen virheen synnyttämänä *yksityisinä* puutteellisuuksina. Tällainen muutos olisi mielestämme toivottavaa niiden arvostelevien huomautusten kohdalla, jotka on tehty sivuilla 45 (NB 20), 39 (NB 16), 20 (NB 9) ja 6 (NB 6). Siinä jyrkässä sanamuodossa, johon nämä huomautukset on muutamin paikoin puettu, ne saattanevat antaa ihmisille aihetta puhua saivartelusta (eivätkä sellaiset puheet olisi täysin aiheettomia). Tarpeeton — tuiki teoreettisesta näkökulmasta katsottuna tarpeeton — maininta, että on välttämättä otettava lukuun paikalliset olosuhteet y.m.s., ei ehkä johdu siitä, ettei toimituskunta ole selvillä tieteellisestä sosialismista, vaan saattaa johtua siitä, että toimituskunta on tahtonut tähdentää tätä itsestään selvää asiaa nimenomaan nyt, kun se on nähnyt tarpeelliseksi tähdentää sitä. Eikö joskus ole tarpeen tähdentää itsestään selviäkin asioita? *Emme lainkaan kiellä*, että tässä tapauksessa tuo „tarve” on *kolmelta neljäsosaltaan* ollut „tarvetta” kumarrella kohteliaasti „Rabotshaja Myslille”, — mutta vain *kolmelta neljäsosaltaan*. Unohtamalla viimeisen neljäsosan me annamme ihmisille tilaisuuden syyttää meitä saivartelusta, kun taas pitämällä näitä muodollisia puutteellisuuksia yleisestä periaatteellisesta virheestä johtuvina *yksityistapauksina* me lievennämme huomautuksiemme saivarteluluonnetta ja voimistamme perusteluamme⁴.

Ja sitten yksityisiä huomautuksia:

Sivu 17 (NB 8), huomautus 1. Huomautus „Mitä tuo uni tietää?” on epäselvä.

Sivu 24 (NB 11). Ei voida sanoa, että sosialidemokratia „pitää liian vähän huolta vaatimustensa täyttämismahdol-

lisuudesta". Ymmärrämme ajatuksenne ja olemme samaa mieltä, mutta se on ilmaistava tarkemmin, varovammin: „ei voi asettaa ratkaisevaksi kriteeriksi välitöntä täyttämismahdollisuutta”; se osoittaa vaatimuksillaan suuntaa, johon *on* pyrittävä, eikä mahdollisuutta saavuttaa lähin käytännöllinen menestys tai jotain tähän tapaan.

Sivu 32 (NB 13) — „sen omaa sanontaa käyttääksemme” — eikö ole liian vahvasti sanottu?

Sivu 33 (NB 14) — „vallata etc.*” — epämukava, varomaton sanonta vallata-sanan tähden.

Sivu 35 (in fine **, huomautus). (NB 15.)

„Santarmit” y.m. Ehkä mieluummin jätetään pois tai muutetaan?

Sivu 43 (NB 18). Liian vahvasti sanottu. Ei voida *luopua* talonpoikaisto-termistä.

Sivu 44 (NB 19). Liian jyrkästi ja suoraviivaisesti. Venäjän sosialidemokraatit eivät ole vielä läheskään ratkaisseet kysymystä, mitä talonpoikaisto pystyy antamaan (vrt. huomautusta „Työn vapautus” ryhmän vuoden 1885 ohjelmaan⁵), ja tuskinpa tuo kysymys ratkaistaan siinä mielessä, että talonpoikaiston poliittinen osuus on yhtä kuin *nolla*. (Vrt.: Der 18 Brumaire⁶.)

Toivon saavani Teiltä kirjeen vastaukseksi tähän, enkä yksinomaan kirjettä, vaan myös artikkelin (toivottavasti ainakin kahden tai viimeistään kolmen viikon kuluttua).

G. V. kävi kirjoituksen läpi ja sanoi myös *kannattavansa* sitä pantuaan merkille vain erään kohdan sivulla 24 (täyttämismahdollisuudesta).

P. S.*** Tässä kirjeessä „me” tarkoittaa belleriveläisiä keskustelukumppaneitanne⁷. *Toistaiseksi emme ota puhuaksemme täysin päättävästi koko toimituskunnan nimissä*, mutta toivomme, ettei tästä koidu ikävyyksiä meille enempää kuin Teillekään.

Kirjoitettu syyskuun alussa v. 1900
Lähetetty Nürnbergistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — et cetera — ja niin edelleen. *Toim.*

** — lopussa. *Toim.*

*** — Postscriptum — jälkikirjoitus. *Toim.*